

REFERINȚĂ

pe marginea contestației nr.CEC-10/41 din 09.11.2016, depuse de domnul Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Igor Dodon

Pe rolul Comisiei Electorale Centrale se află contestația domnului Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Igor Dodon, depusă la 9 noiembrie 2016, prin care concurentului electoral Maia Sandu i se impută încălcarea art.38 alin.(2) și alin.(3) lit.h) din Codul electoral, motiv pentru care, opinează autorul contestației, se impune, potrivit art.69 alin.(4) lit.a) din Codul electoral, aplicarea sancțiunii de anulare a înregistrării.

În motivarea contestației, autorul acesteia prezintă pasaje stenografiate ale unei înregistrări audio plasată în internet, făcând ulterior constatări proprii precum că din aceasta se poate deduce că concurentul electoral Maia Sandu folosește Partidul Politic "Partidul Acțiune și Solidaritate" ca "paravan" pentru a nu declara resursele financiare utilizate de către concurentul electoral Maia Sandu.

De asemenea, se susține că partidul nu poate face donații către concurenți electorali întrucât este o organizație necomercială, iar donațiile de la organizațiile necomerciale către concurenții electorali sunt interzise potrivit art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral.

Analizând argumentele enumerate prin raportare la prevederile legislației în materie de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, calific contestația depusă ca fiind neîntemeiată, urmînd a fi respinsă, din următoarele considerente.

I. Înfii de toate, subliniez că autorul contestației, la formularea documentului, este într-o confuzie totală, concluzionînd asupra necesității aplicării art.69 alin.(4) lit.a) din

Comisia Electorală Centrală
Intrare Nr. 00810/41R
11 noiembrie 2016

029 1159

Codul electoral în condițiile în care unica încălcare imputată concurentului electoral Maia Sandu este eludarea art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral. Or, este o situație când un concurent electoral folosește fonduri financiare și materiale nedeclarate, fapt pentru care, într-adevăr, survine sancțiunea prevăzută la art.69 alin.(4) lit.a) din Codul electoral, și este o altă situație când concurentul electoral este finanțat de către organizații necomerciale, fapt care este interzis prin art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral însă fără ca această încălcare să constituie temei de a se solicita anularea înregistrării potrivit art.69 alin.(4) din Codul electoral.

II. La baza contestației stau 2 înregistrări audio, făcute pe ascuns și cu încălcarea legii, de către un cetățean despre care presa de investigație a scris că ar avea un trecut dubios, fiind specializat în organizarea provocărilor și flagranturilor (<http://www.zdg.md/editia-print/investigatii/actorii-flagrantului>). Cu privire înregistrările respective, a fost depusă o plîngere de atragere la răspundere juridică a persoanei care a realizat-o.

În textul contestației, drept bază pentru afirmația autorului acesteia precum că numitul Veaceslav Galoi a donat bani în turul I al alegerilor, iar pentru a ascunde finanțatorii reali este folosit, în calitate de "paravan", partidul politic, stă o declarație a numitului Veaceslav Galoi precum că ar fi "ajutat în turul I". Dincolo că este o declarație cu caracter provocator, or, chiar și din înregistrarea ilegală, se vede că nimeni nu confirmă faptul existenței vreunui ajutor, scopul acestei mențiuni fiind prefigurarea acestei ipoteze false, din extrasul din registrul donațiilor (care va fi prezentat la CEC astăzi) devine clar că această persoană nu a donat nimic în primul tur nici partidului, nici concurentului electoral. Unicele donații pe care a încercat să le facă numitul Veaceslav Galoi sunt cele realizate în a doua parte a zilei de 7 noiembrie curent (280 de mii de lei), dar care, nefiind acceptate, au fost imediat returnate (în aceeași zi de 7 noiembrie, la ora 21 și 44 de minute, a fost pornit procesul de returnare a banilor către Veaceslav Galoi). Și pe cazul acestui transfer a fost depusă o plîngere penală către Centrul Național Anticorupție, întrucît există indicii rezonabile vizînd săvîrșirea infracțiunii de spălare a banilor în sensul Legii nr.190-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la prevenirea și

combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a art.243 din Codul penal al Republicii Moldova.

Prin urmare, deoarece nu a existat nici o donație nedeclarată din partea numitului Veaceslav Galoi, eludarea art.38 alin.(2) din Codul electoral este iluzorie.

III. Cu privire la aserțiunea precum că un partid politic nu ar fi îndrituit să facă donații unui concurent electoral înaintat de către partidul respectiv, menționez, înainte de prezentarea raționamentelor de ordin juridic care vor demonstra contrariul, că o atare logică este de principiu inadmisibilă. Or, scopul de bază al partidelor politice într-o societate democratică este accederea, în condiții legale, la putere, iar acest lucru se poate realiza doar prin participarea de către aceste partide sau de către persoane delegate în alegeri și obținerea mandatului de încredere din partea corpului elector. Bineînțeles că, pentru a petrece o campanie electorală eficientă, sunt necesare și resurse financiare. În situația în care am admite că partidele nu se pot implica în organizarea și finanțarea campaniilor electorale, acestea nu ar fi fost necesare, fapt care ar veni în contradicție cu principiile de bază ale democrației, inclusiv principiul pluripartitismului și cel al statului de drept.

1. În ceea ce privește interpretarea și aplicarea art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral, subliniez că ipoteza învederată în contestație este una eronată din următoarele considerente.

Conform art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral, "[...] se interzice finanțarea ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a activității partidelor politice, a campaniilor electorale/ concurenților electorali [...] de către organizațiile necomerciale [...]".

Partidului politic, la o primă vedere, într-adevăr, reieșind din dispozițiile art.180 alin.(2) lit.a) în combinație cu art.181 alin.(2) din Codul civil, i se poate atribui calitatea de organizație necomercială.

Însă, în afară de legislația generală referitoare la organizațiile necomerciale, în cazul partidelor politice există o lege specială – Legea nr.294/2007 privind partidele politice (Legea nr.294/2007).

Potrivit art.33 alin.(2) din respectivul act legislativ, prevederile legislației care reglementează activitatea organizațiilor necomerciale se aplică partidelor politice și organizațiilor social-politice în măsura în care prezenta lege nu stabilește altfel.

În conformitate cu art.1 alin.(2) din Legea nr.294/2007, partidele politice, fiind institute democratice ale statului de drept, promovează valorile democratice și pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, participă, prin înaintarea și susținerea candidaților la alegeri.

Concurentul electoral Maia Sandu este candidatul Partidului Politic "Partidul Acțiune și Solidaritate", acest lucru rezultând chiar din textul buletinului de vot aprobat de către Comisia Electorală Centrală atât pentru alegerile din 30 octombrie, cât și pentru turul II din 13 noiembrie.

Totodată, termenul "a susține", conform Dicționarului explicativ al limbii române, înseamnă "a ajuta, a întreține cu mijloace materiale o instituție, o persoană etc.". Aceeași semnificație poate fi dedusă din prevederile legislației electorale și celei aferente partidelor politice. De exemplu, din prevederile art.5 din Legea nr.294/2007, rezultă că susținerea partidelor [de către stat – s.m.] se realizează inclusiv prin finanțarea partidelor și structurilor acestora. Echivalarea semnificației termenului "susținere" cu "finanțare" poate fi desprinsă și din conținutul art.26 alin.(6) din Legea nr.294/200 sau din definiția sintagmei "finanțarea campaniilor electorale" statuată la art.1 al Codului electoral și art.36-38 din Codul electoral.

Prin urmare, de vreme ce legea specială a partidelor politice prevede expres dreptul partidelor de a finanța candidați la alegeri, interdicția statuată la art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral trebuie interpretată prin coroborare cu prevederile respective și aplicată în sensul în care sub incidența acestei prohibiției cad toate organizațiile necomerciale excluzând partidele politice (asociațiile, altele decât partidele politice; fundațiile; instituțiile).

2. În susținerea acestui punct de vedere, se poate opera și cu argumentul reducerii la absurd (*reductio ad absurdum*). Astfel, dacă admitem ipoteza potrivit căreia un partid politic nu poate face donații către un concurent electoral, ajungem la concluzia că, în

cazul alegerilor parlamentare, un partid nu-și poate finanța propria campanie electorală, ceea ce este, fără îndoială, o ineptie.

3. Menționez, de asemenea, că în cursul electoralei din 2016, mai multe partide au făcut donații către candidați sau către grupurile de inițiativă de susținere a acestora (în raport cu care, potrivit art.38 alin.(10) din Codul electoral se aplică aceleași reguli), fără ca acest lucru să fie calificat ca fiind ilegal – Dumitru Ciubașenco, Iurie Leancă.

4. Mai mult decât atât, însăși Partidul Socialiștilor a finanțat campania electorală a propriilor candidați la alegerile locale din 2015 cu 18 559 290 lei [Raportul privind gestiunea financiară a PSRM pentru 2015, cap.III, poziția 13 – http://cec.md/files/files/rapoarte_financiare/PSRM.pdf]. În condițiile în care art.38 din Codul electoral are aceeași redacție ca și în perioada electorală din 2015, dacă s-ar accepta ipoteza lansată în contestația respectivă, ar rezulta că toți aleșii locali ai PSRM ar fi trebuit să-și piardă de drept mandatele, întrucât în campania electorală din 2015 ar fi fost finanțați, contrar art.38 din Codul electoral, de către PSRM.

5. Chiar și Președintele CEC, în declarația pentru presă din 9 noiembrie 2016, a spus că “[...] *partidul în calitate de persoană juridică poate fi donator [...]*” (http://realitatealive.md/live-declara-ii-dupa-edin-a-cec-din-9-noiembrie_48037.html, minutele 2.35 – 2.47), recunoscând prin aceasta că prohibiția prevăzută la art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral nu poate fi interpretată în sensul în care partidul politic nu ar putea face donații către propriul concurent electoral.

6. Un punct de vedere în sensul legalității efectuării donațiilor de la partid către concurentul electoral a fost exprimat chiar de către Comisia Electorală Centrală cu prilejul adoptării Hotărârii nr.474 din 22 octombrie 2016 ”Cu privire la contestația nr. CEC-10/26 din 18 octombrie 2016 depusă de dl Vadim Filipov, reprezentantul cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, dl Igor Dodon”. Deși argumentația conținută în contestația nr. CEC-10/26 din 18 octombrie era similară celei cuprinse în contestația nr.CEC-10/41 din 09.11.2016, CEC nu a acceptat raționamentele respective, precizând, totodată, “[...] *că Partidul Acțiune și Solidaritate nu este înregistrat în calitate de concurent electoral, el*

nu are calitatea de subiect de drept electoral și, prin urmare, nu cade sub incidența normelor Codului electoral.”

În concluzie, întrucât prevederile legale permit partidelor politice să facă donații către candidații la alegeri, aserțiunea autorului contestației vizînd încălcarea de către concurentul electoral Maia Sandu a dispozițiilor art.38 alin.(3) lit.h) din Codul electoral nu poate fi susținută.

Pentru motivele arătate, în conformitate cu prevederile art.65-67 din Codul electoral și ale Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală, aprobat prin Hotărîrea CEC nr.3353 din 20 iulie 2010, solicit respingerea contestației nr.CEC-10/41 din 09.11.2016, depuse de domnul Vadim Filipov, reprezentant cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală al concurentului electoral Igor Dodon.

**Reprezentant cu drept de vot consultativ
al concurentului electoral Maia Sandu**

11 noiembrie 2016

Sergiu Litvinenco